

บทคัดย่อ

169502

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : บทบาทอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาภายใต้ระบบสภาคู่ ตาม
บทบัญญัติมาตรา 90 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540

ชื่อผู้เขียน : นายสมพงษ์ ตันไพบูลย์

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2547

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. อาจารย์ ดร. สถาพร สระมาลีย์

ประธานกรรมการ

2. รองศาสตราจารย์ นิมิตร ชินเครือ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 2 บัญญัติให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและบทบัญญัติมาตรา 3 ได้บัญญัติให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล นอกจากนี้มาตรา 90 ยังบัญญัติให้รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ดังนั้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยจึงเป็นรูปแบบของประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาแบบสภาคู่ โดยรัฐธรรมนูญได้บัญญัติคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภามีคุณสมบัติด้านคุณสมบัติและวัยวุฒิ รวมทั้งลักษณะต้องห้ามต่าง ๆ พิเศษนอกเหนือไปกว่าคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าจะเป็นกรณีการกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี บริบูรณ์ การห้ามมิให้เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นกรณีที่กำหนดไว้แตกต่างไปจากคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากการศึกษาในเบื้องต้นพบว่า รัฐธรรมนูญได้กำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่หลักของวุฒิสภาแตกต่างไปจากบทบาทอำนาจหน้าที่ของสภา

ผู้แทนราษฎรในสาระสำคัญด้วยกันสองประการ คืออำนาจหน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว และอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ ให้ความเห็นชอบบุคคลในองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและหลักเกณฑ์ของกฎหมายอื่นซึ่งเกี่ยวข้องเห็นได้ว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น ๆ นั้นยังไม่สามารถเป็นหลักเกณฑ์ เพื่อกำหนดให้วุฒิสภำทำหน้าที่ของตนและแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง แต่ในขณะที่เดียวกันกลับมีการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์และความประสงค์ของกลุ่มผลประโยชน์เพื่อใช้วุฒิสภำเป็นฐานและอำนาจในการต่อรองทางการเมืองและผลประโยชน์ของตนและกลุ่ม จากกรณีและสถานการณ์ดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งกระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภำที่กำหนดไว้นั้น ยังไม่สามารถคัดเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าสู่ตำแหน่งวุฒิสภำเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่ได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากปัญหาต่าง ๆ หลายประการซึ่งพอสรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ปัญหากระบวนการเข้าสู่ตำแหน่ง
2. ปัญหาบทบาทอำนาจหน้าที่หลักหรือ โดยตรงตามรัฐธรรมนูญ
3. ปัญหาความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่
4. ปัญหาความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับองค์กรหรือสถาบันการเมืองอื่นในลักษณะของการควบคุมตรวจสอบและถ่วงดุลย์อำนาจ
5. ปัญหาแนวคิดของระบบการพัฒนาการของรัฐสภาไทย

จากปัญหาดังกล่าวที่สรุปมานี้ หากพิจารณาว่าอำนาจหน้าที่หลักหรือโดยตรงของวุฒิสภำตามรัฐธรรมนูญ มีความซ้ำซ้อนและมีอำนาจหน้าที่เดียวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจะมีความแตกต่างอยู่บ้างก็เพียงในกรณีบางกรณีเท่านั้น กรณีเหล่านี้เห็นได้ว่าสภาผู้แทนราษฎรก็สามารถใช้อำนาจและกระทำการได้เองโดยไม่เสียหายต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและหลักการแบ่งแยกอำนาจ

169502

หรือกรณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขแต่อย่างใด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าปัจจุบันในหลายประเทศซึ่งมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและเป็นระบบสภาเดียว แต่ประเทศเหล่านั้นก็สามารถพัฒนาการเมืองการปกครองของตน และทำให้สมาชิกรัฐสภาของตนแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริงมากกว่าประเทศซึ่งมีระบบสภาคู่ในบางประเทศ ส่วนหนึ่งจากทฤษฎีการเมืองการปกครอง ทฤษฎีทางด้านกฎหมายมหาชน จากการวิจัยพบว่า การปกครองในระบบสภาคู่ในระบอบประชาธิปไตยมิใช่เงื่อนไขที่ทำให้ตัวแทนของประชาชนสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างแท้จริง รวมทั้งมีการถ่วงดุลและตรวจสอบอำนาจซึ่งกันและกันระหว่าง 2 สภาแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังพบว่าในบางประเทศซึ่งมีการปกครองในระบบสภาเดียวกลับมีการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภาและแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้นในรูปแบบการปกครองของประเทศไทย เพื่อให้มีการแสดงเจตนารมณ์ของประชาชนภายใต้ระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นไปอย่างสมบูรณ์และแท้จริง งานวิจัยนี้ผู้วิจัยเห็นว่าประเทศไทยนั้นอาจเลือกรูปแบบประชาธิปไตยในแนวทางของระบบรัฐสภาแบบสภาเดียว เพื่อให้มีการดำเนินงานของรัฐสภาภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจกับอำนาจอื่น ๆ และแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง จึงเห็นควรให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ดังกล่าวเพียงสภาเดียว

ABSTRACT

169502

Thesis Title : The Roles and Powers of the Senate under the
Bicameral System According to the Section 90 of the
Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540

Student's Name : Mr. Sompong Tanphibool

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2004

Advisory Committee:

1. Dr. Satapon Samalee Chairperson
2. Assoc. Prof. Nimit Chinkheur

The Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2540, Section 2 stipulates that Thailand shall adopt a democratic regime of government with the King as Head of the State; and Section 3 states that the sovereign power belongs to the Thai people with the King as Head of the State, who shall exercise such power through the National Assembly, The Council of Ministers and the Courts. In addition, Section 90 designates that the National Assembly shall consist of the House of Representatives and the Senate. It follows that the democratic regime of government of Thailand should be under the bicameral system as the Constitution specifies the qualifications of the Senators in terms of education and age as well as other prohibitions greater than those of the Representatives'. For instance, anyone who wishes

to be a candidate in an election of senators must be of not less than 40 years of age and have graduated with not lower than a Bachelor's degree or its equivalent. The stipulation that the candidate not be a member of or holder of other position of a political party is specified differently from the restriction of a candidate in an election of a member of the House of Representatives. From a preliminary study, it has been found that the Constitution's stipulation of the primary or direct roles and powers of the Senate's is different from those of the House of Representatives' in two ways: their roles and powers to consider a bill having been approved by the House of Representatives and their roles and powers to consider, select, appoint, consult, approve persons in an organization according to Constitutions, and remove persons from office. However, it has been found from the study that the present Constitution cannot yet serve as an institution to enable the Senate to carry out duties or reflect the intention of the general public in a very real sense. At the same time, there have been indications of intentions and wishes from special interest groups that attempted to exploit the Senate as a base and political bargaining power for themselves and their clans. Such manifestation reveals the fact that the stipulations in the Constitution on the qualifications and prohibitions as well as the induction into office of the Senators are incapable of selecting someone to truly represent the people as defined by the intention of the Constitution and the majority of the general public, the root causes of which can be summarized as follows:

1. The problems of the process of induction into office;

2. The problems of primary or direct roles and powers as stipulated by the Constitution;
3. The problems of duplicating roles and powers;
4. The problems of relations or links with other organizations or political institutions in the form of check and balance of power;
5. The problems of thought patterns in the development of the Thai Parliamentary System.

From the problems mentioned above, if we are to maintain that primary or direct roles or powers of the Senate according to the Constitution are duplicating and repetitive of those roles and powers of the House of Representatives except for some minor differences, in which cases the House of Representatives would be able to solely use the power and perform a duty without any negative consequences to the democratic regime system and the separation of authority or the case of democratic regime of government with the King as Head of the State in any way. The author believes that currently there are many countries in the world that run democratic regimes of government with the King as Head of the State and with unicameral parliament and that those countries can develop their own politics and government and see to it that their members of parliament truly reflect the intentions of the general public. To enable the government of Thailand to reflect the real intentions of the general public absolutely and truly, the author would recommend that Thailand choose a unicameral parliament under the regime of democratic government system with the check and balance of power and the separation of authority that can ultimately and truly reflect the

169502

voices of the people by means of the House of Representative with unicameral legislature as defined by the Constitution.